

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

ІН Інститут психології і педагогіки

Кафедра психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ОСВІТИ

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка спеціальність:

014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія)

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри психології

Протокол №1 від 27серпня 2020 року

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Психологія освіти
Викладач	Тарасова Тетяна Борисівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Профайл викладача	https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/33-tarasova
Контактний тел.	(0542) 32-37-69
E-mail:	tbt170680@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=2605
Консультації	Очна. Кафедра психології – останній вівторок місяця 11.00 – 12.00. Дистанційна – через E-mail та форум на сторінці курсу – у будь який час. У конференції Zoom – за окремим розкладом

Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни "Психологія освіти" є:

- Сформувати у студентів знання про сутність та закономірності психічного розвитку людини завдяки власній активності по засвоєнню соціально-історичного досвіду та про психологічні особливості процесу навчання та виховання як цілеспрямованого керування цією діяльністю.

- Сформувати в студентів цілісні знання про психологічні аспекти педагогічної діяльності в сучасних загальноосвітніх та вищих освітніх установах;

- Розвинути в студентів основні професійно-психологічні компетенції при аналізі якості результатів педагогічної діяльності, визначенні продуктивності педагогічного процесу і оптимальності умов досягнення високих результатів у професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Психологія освіти" є

- розкрити сутність основних понять, які в сукупності визначають психологічну характеристику сучасної педагогічної діяльності;

- розкрити й проаналізувати предметний зміст і мотивацію сучасної педагогічної діяльності, її види й форми, основні функції й стилі;

- забезпечити засвоєння основних психологічних характеристик сучасної педагогічної діяльності;

- прищепити студентам навички аналізу психологічних аспектів педагогічної діяльності з метою їх застосування в майбутній діяльності;

- сприяти розвитку творчого потенціалу студентів у процесі освоєння даного курсу за допомогою спеціально розробленої системи творчих завдань;

- сприяти становленню особистісної професійно-педагогічної позиції в аналізі і оцінці педагогічної діяльності фахівців різного профілю сучасних освітніх систем.

- переконати студентів у тому, що психологічні знання – основний науковий фундамент педагогічної діяльності, який забезпечує її творчий характер.
- сформувані у студентів змістовний інтерес до дітей та студентів, як необхідну умову їх майбутньої професії.

Формат дисципліни

Ознаки дисципліни	
Рік вступу	2020
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	1
Семестр	1
Формат курсу	очний/заочний
Обов'язкова /вибіркова	Обов'язкова
Кількість кредитів/годин	3/90
Кількість розділів	4
Форма контролю	залік
Лекції	14/4
Практичні заняття	14/4
Консультації	2/-
Самостійна робота	60/82

Результати навчання

Знання	ПРЗ-2	Знати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності. Пояснювати роль освіти в житті людини, мати уявлення про способи зберігання і передавання соціального досвіду і базисних цінностей культури .
	ПРЗ-6	Знати інформаційно-комунікаційні технології для виконання професійних обов'язків, створювати продукти навчального та навчально-методичного спрямування засобами інформаційно-комунікаційних технологій, використовувати хмарні технології для підтримки навчального процесу, організувати віртуальні платформи для спілкування та роботи над проектами.
Уміння	ПРУ-2	Уміти встановлювати психологічні особливості учнів, володіти педагогічною взаємодією та навичками педагогічного спілкування.
	ПРУ-3	Розробляти продукти навчального та навчально-методичного спрямування. Уміти вибирати методику підготовки і проведення уроків, лекцій, семінарських (практичних) занять, використовувати активні методи навчання та організації самостійної і науково-дослідної роботи учнів та сучасну систему оцінювання знань студентів .

Комунікація	ПРК 2.	Проявляти професійну толерантність до виявлення альтернативних принципів.
Автономія і відповідальність	ПРА 2.	Уміти діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

Тематичний план вивчення дисципліни.

РОЗДІЛ I Вступ до психології освіти

Тема 1.1 Психологія освіти як галузь психологічної науки. Академічна доброчесність як принцип освітнього процесу.

Тема 1.2 Історія та теоретичні основи психології освіти.

Розділ II. Психологія навчально-виховного процесу

Тема 2.1 Психологічна сутність навчання.

Тема 2.2 Психологічні основи педагогічних технологій.

Тема 2.3 Психологія навчальної діяльності.

Тема 2.4 Психологія виховання, самовиховання, та перевиховання.

Розділ III Психологія навчально-виховної роботи з студентами

Тема 3.1 Студентство як соціально-вікова група

Тема 3.2 Психологічна специфіка навчально-виховного процесу у ЗВО

РОЗДІЛ IV Психологія діяльності та особистості педагога

Тема 3.1 Психологія педагогічної діяльності.

Тема 4.2 Психологія особистості педагога та педагогічного колективу

Політика навчальної дисципліни

Політику навчальної дисципліни в цілому визначає загальний підхід до організації навчального процесу, як сумісної діяльності викладача і студентів, яка передбачає їх обоюсторонню залученість до процесу, при наявності, однак специфічних зон функціональної відповідальності. Конкретні положення політики навчальної дисципліни необхідно представити у вигляді ланцюжка концептуально взаємопов'язаних позицій в сферах:

➤ Дисциплінованості. Всі учасники навчального процесу своєчасно відвідують аудиторні заняття і працюють над дистанційними заняттями і завданнями. Відвідування студентами аудиторних практичних занять є обов'язковим.

➤ Пропусків занять і недотримання термінів звітності та контролю. У разі, якщо дані факти були викликані поважними причинами (підтвердженими документально), то студенти мають право виконати передбачені завдання і необхідні роботи в інші, узгоджені з викладачем терміни. Особливий випадок представляють практичні роботи, на яких проводились групові форми навчальної роботи (рольові ігри, елементи тренінгу, групове оцінювання і так далі). У таких ситуаціях викладач за погодженням із студентом визначає інше завдання, рівнозначне за обсягом та складністю пропущеного заняття. У разі відсутності поважних причин пропусків занять і недотримання термінів звітності та контролю студент має право «відпрацювати» пропущене, але оцінка при цьому зменшується

наполовину, а заняття, які вимагали групових форм навчальної діяльності не «відпрацьовуються» зовсім.

➤ «Доопрацювання» виконаних завдань і «поліпшення результатів». Можливі в процесі виконання завдання в разі звернення у будь-який спосіб до викладача за консультацією з наданим чернетки. Якщо робота вже здана, її «доопрацювання» та «поліпшення» не допускається.

➤ Використання на заняттях телефону або планшета. На практичних заняттях при виконанні творчих завдань, для отримання довідкової інформації, для мовного перекладу використання пристроїв мобільного зв'язку можливо, а іноді і бажано. На лекціях і при всіх формах поточного та підсумкового контролю використання будь-яких засобів мобільного зв'язку категорично заборонено.

➤ Академічній доброчесності. Неухильне дотримання усіма учасниками навчального процесу норм Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf)

Академічна доброчесність

Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 р. Взаємні зобов'язання учасників навчального процесу щодо академічної доброчесності полягають у наступному:

Студенти зобов'язані забезпечити повністю самостійне виконання всіх завдань і робіт і відмовитися від будь-яких дій, які можуть вплинути на об'єктивне оцінювання інших студентів.

Викладач зобов'язується забезпечувати повноту і справедливість усіх форм контролю, об'єктивність і неупередженість оцінювання. У разі встановлення факту плагіату студент отримує мінімальний бал. Якщо має місце надання однакових робіт декількома студентами всі вони отримують мінімальний бал незалежно від «першоджерела»

Система оцінювання та вимоги

Система поточного контролю та оцінювання у навчальній дисципліні передбачає різноманітні форми. Аналіз та вирішення проблемних ситуацій. Взаємоконтроль відповідей та виконання завдань. Відзив на виступ однокурсників на практичних та семінарських заняттях. Групова дискусія. Експрес письмові роботи з взаємним оцінюванням. Обговорення та взаємооцінювання виконаних індивідуальних/групових практичних завдань. Письмовий звіт. Письмові роботи по розділах навчальної програми. Показники систематичності та активності роботи студента на практичних/семінарських заняттях. Понятійний диктант з самооцінюванням. Поточне тестування в декілька спроб. Рецензування виконаних однокурсниками робіт та завдань. Розв'язання ситуаційних завдань в малих

групах. Самоаналіз відповідей та виконання завдань. Конкретна кількість балів, що може отримати студент представлена у методичних матеріалах до кожного аудиторного/дистанційного заняття та до дистанційних завдань. На окремих заняттях критерії оцінювання визначаються самими студентами.

Відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол №10 від 27 квітня 2020 року), затвердженого наказом №178 від 27 квітня 2020 року при оцінюванні результатів навчання з дисципліни «Психологія освіти» можливо перезарахування балів за результатами неформальної та/або інформальної фахової активності студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей, участь в конкурсах студентських робіт, олімпіадах, тощо) що за тематикою, обсягом і змістом відповідають навчальній дисципліні.

Підсумковий контроль проходить у вигляді заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	"Відмінно" – навчальна діяльність високої якості та відповідає всім вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно повністю, без пробілів, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані на високому рівні, всі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їх виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
82-89	"Дуже добре" – навчальна діяльність високої якості та відповідає всім основним вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно повністю, без пробілів, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
74-81	"Добре" – навчальна діяльність якісна та відповідає більшості вимог, теоретичний зміст курсу освоєно повністю, без суттєвих пробілів, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
64-73	"Задовільно" – навчальна діяльність якісна та відповідає основним вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно частково, але пробіли не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі види завдань виконані з помилками
60-63	"Посередньо" – навчальна діяльність слабка та не відповідає більшості вимог, теоретичний зміст курсу освоєно частково, наявні деякі пробіли, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато навчальних завдань, що передбачені програмою навчання, не виконані, або якість

	виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального
35-59	"Незадовільно" (з можливістю перездачі) – навчальна діяльність низької якості та не відповідає основним вимогам, теоретичний зміст курсу освоєно частково, наявні суттєві пробіли, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано, або якість їх виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості оволодіння навчальною дисципліною.
1-34	"Незадовільно" (без можливості перездачі) – навчальна діяльність низької якості та не відповідає вимогам, теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до будь-якого значимого підвищення якості оволодіння навчальною дисципліною

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2				РОЗДІЛ 3		РОЗДІЛ 4		Разом	Сума
Т. 1.1	Т. 1.2	Т. 2.1	Т. 2.2	Т. 2.3	Т. 2.4	Т. 3.1	Т. 3.2	Т. 4.1	Т. 4.2		
Поточний контроль											100
5	6	7	6	7	6	5	6	5	7	60	
Контроль самостійної роботи											
4	4	5	4	5	4	3	4	3	4	40	

Т.1.1, Т.1.2..., Т.4.2 – теми розділів

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Виноградова В.Є. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. / В.Є. Виноградова, В.І. Юрченко. – 2-е вид. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 296 с.

2. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник – Вид. 2-е, стер. – К.: Кондор, 2015. - 469 с.

3. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. – К.: Кондор, 2015. – 420 с.

4. Тарасова Т.Б. Адаптація першокурсників до організаційних форм навчання в закладі вищої освіти / Фізико-математична освіта : науковий журнал. Вип. 3 (21) / Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, Фізико-математичний факультет редкол.: О.В. Семеніхіна (гол.ред.) [та ін.]. Суми : [СумДПУ ім. А.С. Макаренка], 2019. С. 150-156.

5. Тарасова Т.Б. Проблема мотивації професійного вибору студентів першого курсу // Nowoczesna nauka: teoria i praktyka: Mater. III Międz. Konf. Nauk.-Prakt. 30 kwietnia 2019 rok. / Pod red. S. Gorniaka. – Katowice: Nowa nauka, 2019. s. 80-85

6. Тарасова Т.Б. Ярош Н.А. Мотивація навчально-професійної діяльності майбутніх педагогів / Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2020 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. с. 166-169.

Додаткова:

1. Иванова Е.О. Теория обучения в информационном обществе / Е.О. Иванова, И.М. Осмоловская. – М. : Просвещение, 2011. – 190 с.

2. Ильин Е. П. Психология для педагогов / Е.П. Ильин. – СПб. : Питер, 2012. – 640 с.

3. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи. / Л.Г.Подоляк, В.І. Юрченко – К., – ТОВ "Філ-студія", 2006 – 320 с.

4. Психология человека от рождения до смерти / [сост. А. А. Реан]. - СПб. : Еврознак, 2006. – 651 с.

5. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. / Г.К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – Т. 1. – 816 с. – Т. 2. – 816 с.

6. Токарева Н.М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник / Н. М. Токарева – Кривий Ріг, 2013 – 223 с.